

מסרים לכלל

בעריכת הרב נחום גמליאל

לקח מהפרשה,

'כי האדם עץ השדה' (כ' יט')

גדולי ישראל היו תמיד סמל ודוגמה של נתינה. לעצמם לא לקחו מאומה, ולאחרים נתנו את הכול. בצד גדלותם בתורה ניחוו בהרגשים עדינים בדקי דקויות הנפש, כדי לדעת מה חסר לזולתם ולהעניק לו את מלוא תשומת הלב. היו שלמדו את ההנהגה הזו מהפסוק 'כי האדם עץ השדה'.

על האדם להתנהג כמו עץ. שהוא עצמו צומח וגדל... בזבל, אבל לאחרים הוא נותן פירות עסיסיים. סיפר הגאון ר' דוד סגל ראש ישיבת קרלין על מקרה שבו עמדו שני גאוניה המובהקים של ארצות הברית הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל והגאון ר"י קמינצקי זצ"ל לעלות למכונתו של נהג תלמיד חכם שזכה להסיעם והתווכחו ביניהם מי ישב בכסא שליד הנהג.

הנהג התפלא על המחזה המוזר ושאל את שני גדולי הדור לפשר הדבר, וכך השיבו לו: לא רצינו לשבת שנינו על הספסל האחורי ולהשאיר אותך לבד בספסל הקדמי, כדי שלא לנהוג כפריצים ואנשים חשובים שיש להם נהג צמוד המוביל אותם בכל דרכיהם ומנהגם שהם יושבים מאחור ומשאירים את הנהג לבד כנחות דרגה. אתה הרי תלמיד חכם, ואסור לנו לגרום שתיראה כנהג בעלמא וכמי שמשמש אותנו..

לכן החלטנו שאחד מאתנו יישב לידך.

אלא שלאחר מכן הנזכרנו שאחד מאיתנו יורד לפני השני, ואז הנך עלול להשאר שוב לבד במושב הקדמי, והחלטנו שהיורד אחרון הוא זה שיישב לידך...

לזיווג הגון: לאוסנת בת אליס

פינת חזלכח

סליחות – הלכות ומנהגים

- א: השעות שלקראת סוף הלילה הן הזמן הטוב ביותר לאמירת הסליחות.
ב: אפשר לומר סליחות גם בחצות לילה. (נכון לכתוב בלוח השנה)
ג: מקומות שלא יכולים לומר סליחות בלילה, (בתי ספר וכדומה..) יאמרו אותן בשעות הבוקר המוקדמות.
ד: ניתן לומר סליחות גם אחרי חצות היום (12: 45) ועד צאת הכוכבים (19: 40 בערך). (ילקו"י)
ה: אין לומר סליחות אחרי תפלת ערבית ולפני חצות לילה.
ו: אמירת הסליחות חשובה מאוד גם כהכנה אישית לקראת ראש השנה, וגם בגלל שהמאמץ מוכיח על רצינות בהכנות לראש השנה. לכן עדיף לומר סליחות עם הציבור מאשר ללמוד בזמן זה. (ש"ת ס"ק א')
- ז: מי שהשכמה לסליחות מפריעה לו ללמוד או לעבוד במשך היום, יתאמץ להשכים לפחות בחלק מהימים.

הערות למשכימים לסליחות לפני עלות השחר:

- א: רצוי לברך את כל ברכות השחר לפני הסליחות, ולפחות את ברכות התורה.
ב: מותר לאכול ולשתות לפני הסליחות עד חצי שעה לפני עלות השחר.
ג: אחרי עלות השחר צריכים ליטול שוב את הידיים שלש פעמים לסירוגין, ללא ברכה.
ד: שליח ציבור מתעטף בטלית - ללא ברכה - בעת אמירת סליחות למרות שאומרים אותם בלילה.
ה: רצוי להתעטף בטלית של מישהו אחר כדי לא להכנס לספק אם צריך לברך על הציצית.

הקניית הרגלי אכילה נכונים / חלק א'

- א: האכילה היא צורך בסיסי, אין להפוך אותה לכלי לענישה או לתגמול עבור מעשיו של הילד.
- ב: אין לשדל אותו לאכול מעבר לרצונו, וכל שכן שלא להכריח אותו לכך.
- ג: ילדים כמו מבוגרים אוהבים ומעדיפים טעמים מסוימים על פני אחרים, אין לאלץ אותם לאכול מה שאינם אוהבים, צריך להכין לארוחה מגוון טעמים כדי שכל אחד יאכל וישבע מהאוכל שהוא אוהב.
- ד: האווירה בארוחה צריכה להיות נינוחה, אין לנצל את הארוחה למתן הוראות או לביקורת מכל סוג שהיא כולל מבטי תוכחה.
- ה: כשילד מסרב לאכול, צריך לכבד זאת, אבל הוא צריך לדעת שעד הארוחה הבאה לא יוכל לאכול ארוחה מליאה למעט פירות/ירקות. (אין לתת חטיפים או ממתקים לילד רעב במקום אוכל!)
- ו: אין להכריח ילד לסיים את המנה שהוגשה לו, ואם הוא רעב לפני הארוחה הבאה אפשר להציע לו פירות/ירקות. אין להכין לו ארוחה מיוחדת שלא בזמן האוכל. ואין לתת לו ממתקים וחטיפים במקום אוכל.

בהצלחה ושבת שלום, שושנה

סיפור לשבת

שנת כפרה

את טירתו בנה ברחוק-מה העיר, כדי ששני העיר לא ירבו להטרידו. כך חנך גם את בני-ביתו, והללו לא פגרו אחריו. לעמת-זאת, היתה בו אהבה גדולה לתורה. סמוך לביתו בנה בית-מדרש, ומדי יום באו לשם תלמידי-חכמים ועסקו בתורה. מפעם לפעם היה הגביר נכנס לבית-המדרש ונהנה משיחה תורנית עם הלומדים. יום אחד הופיע עני בבית-המדרש. תלמיד-חכם מבהק היה, שבעבר היה גביר בעמיו, אלא שנתהפך עליו הגלגל. הוא יצא לנדוד על-פני הארץ, וכלל קבע לו: לעולם לא יבקש פת-לחם מאיש. אם יציעו לו – מה טוב; אך הוא עצמו לא יבקש. הוא חש חלשה גדולה. כבר שלשה ימים לא אכל האורח התישב סמוך לקבוצה, שהיתה שקועה בדיון בסוגיה קשה. ביניהם היה גם הגביר. ההלך ישב קמעה, האזין, והציע את דעתו. קריאות התפעלות נשמעו מפי הלומדים. ההסבר של ההלך העני האיר את הסוגיה באור בהיר ונפלא. הגביר התפעל אף הוא, והחל לשאת-ולתן עם האורח בדברי-תורה. הגיעה שעת הצהרים, האברכים סגרו את גמרותיהם ופנו לפת-צהרים בבתיהם. גם הגביר קם לסעד, והזמין את העני לבוא עמו, כדי להמשיך בפלפולים בשעת הסעודה. בעל-הבית נגש לטל את דיו. "אולי שכח להציע גם לי", נחם העני את נפשו. אך לא כך היה. הארוחה הגשה – מגש אחד, לסועד אחד בלבד. העני נדהם. הגביר בצע מהלחם טעם מן הצלי, ופנה לעבר אורחו: "נו, במה עסקונו?". בני-מעיו של העני התהפכו מריחות המאכלים הערבים. ידיו אוחזו במשענות המפארא כדי שלא יתעלף. מוחו היה מערפל. כמעט הפר את מנהגו ובקש מעט אכל. אך לא, זאת לא היה מסגל לעשות... בכוחות אחרונים קם מהכפסא, והתנצל כי עליו לצאת לכמה רגעים. בעל-הבית המתין לשובו, ומשראה שלא שוב, יצא לחפשו. בהקנסו לרחוב העיר, קדמה את פניו התקהלות גדולה. "מה קרה?", שאל העשיר. "עני בלתי-מכר התמוטט ומת ברחוב. כנראה מת מרעב", אמרו האנשים. הגביר הפנה את מבטו לעבר המת שעל הסרקע. כן, היה זה ההלך העני! העשיר אטום-הלב נחרד. רק עקשו קלט את עמק שפלותו ואכזריותו. הוא הסתגר בחדרו ונגעה בבכיה, עד אשר נרדם מחלשה. בחלומו הופיע לפניו ההלך העני: "דע, כי בכך שגרמת למותי נגזר עליך להפטר מיד מן העולם. אך בקשתי עליך רחמים, והצעתי לך דרך תשובה. אם תקבלה – מוטב, ואם לא – מות תמות".

העשיר הסכים לקבל עליו, והנפטר אמר: "אם-כן, הודע מחר לבני-ביתך שעליך לצאת לנסיעת-עסקים שתמשך שנה. בצאתך מהעיר, לבש בלויי-סחבות, שנה את מראה פניך וחזר לבית-המדרש שליך ביתך. במשך שנה תמימה יהיה עליך לשבת בבית-המדרש ולעסוק בתורה, בתפלה ובתשובה. כשתרעב – יהיה עליך לפנות לביתך ולבקש מבני-ביתך מעט אכל. אינך רשאי לגלות להם את זהותך, ורק מהם מתר לך לאכיל". הגביר הקיץ נרעש ונפחד, והבין כי לא חלום-שוא הוא. מיד בבקר עשה כאשר צוה עליו העני. רק עקשו, כשעמד מעברו השני של המתח, הבין היטב עד כמה הלך בדרך נלוזה. כשנסה לדפק על דלת ביתו ולבקש פרוסת לחם, גרשוהו המשורטים ובני-הבית בבזיונות. הוא חזר ודפק, והפעם גם הפה מפות נאמנות. כמעט בחר למות מרעב... הוא חזר אל הבית והודיע, כי לא יזוז עד אשר יקבל דבר-מה לאכל. לאחר שהפה מפות-רצח, ובני-הבית ראו כי לא יוכלו להפטר ממנו, נתנו לו מעט פרוגי לחם, שהשארו בשביל העופות... הוא שמח כמוצא שלל רב. חזר לבית-המדרש, וכעבר יומים שוב, והספור חזר ונשנה, עד שקבל שוב את מנת הפרורים.

במשך הזמן התרגלו אליו בני-הבית וחשבוהו למשגע. בבואו, היתה מתחוללת שמחה בבית, אחד היה מושך בזקנו. שני היה שופך עליו מים. וכך היו מתעללים בו, עד שקבל את מנת הפרורים. והוא הצדיק עליו את הדיו, שהרי הוא זה שחנך אותם לדרך זו. בתם השנה החליף את בגדיו לבגדים שלבש בצאתו, והופיע בפתח ביתו. הוא אמנם רזה מאוד במהלך השנה, אבל בהחלט אפשר היה להכיר בו את הגביר הגדול. בשובו הורה לערך סעודה לנכבדי העיר, וצוה להזמין גם את כל העניים. הדבר היה לפלא בעיני כל. בשעת הסעודה ספר לנוכחים את כל מה שעבר עליו, והכל נדהמו לשמע, שהוא היה העני המשגע. בעינים דומעות הבטיח לתקן את דרכיו והכריז, כי מהיום והלאה מזמנים כל העניים לסעד על שלחנו, וביתו יהיה ביתם. בלילה הופיע בחלומו העני המת. פניו היו מאירות: "אשריך שזכית לעשות תשובה שלמה, ובזה הבאת מנוחה גם לנשמותי", אמר לו.

("תורתך שעשועי")
שבת שלום!

חוכמת חיים מתוך הספר *שיאצ'יה*:

קף יותר להתאמץ ולצלות את שאהמיט מאכר להתאמץ ולאהוב את עצוים